

Aan Minister van WenP

nota

Kamerbrief taaleis

TER BESLISSING**Datum**
16-04-2026**Onze referentie**
2026**Opgesteld door****Uiterlijk bij**
21 april 2026**Bijlage(n)**
2**Aanleiding**

Er is toegezegd de Tweede Kamer in april te informeren over de verbeteropties voor een effectieve taaleis. Bijgevoegd vindt u de betreffende brief waarin u aankondigt welke verbeteringen u wilt doorvoeren en dat u de Kamer in de tweede helft van 2027 een wetsvoorstel toestuurt.

Geadviseerd besluit

- Kunt u zich vinden in de Kamerbrief? Zo ja, dan kan de brief worden ondertekend en verstuurd worden naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

In de Kamerbrief wordt ingegaan op:

- het verbeterplan dat doorgevoerd kan worden in de Participatiewet;
- de verbeteringen op handhaving met het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid;
- de middelen die wegvallen voor taalaanbod.

Toelichting*Verbeteropties*

- Het verbeterplan is eerder met u gedeeld in de beleidsstaf van 26 maart.
- De verbeteringen bestaan uit:
 - o Doel taaleis wordt nadrukkelijker het wegnemen van de belemmering naar werk. Dit heeft tot gevolg dat:
 - De aannames dat als men aan bepaalde voorwaarden voldoet dat men dan automatisch voldoende Nederlands beheerst vervallen.
 - De doelgroep AIO niet onder de taaleis zal vallen, net als mensen die ontheven zijn van verplichtingen (bijvoorbeeld door een chronische ziekte).
 - o Het gevraagde taalniveau blijft 1F, ruimte voor maatwerk wordt geëxpliciteerd.
 - o De beoordeling van het taalniveau wordt in eerste instantie gedaan door de consulent, bij twijfelgevallen wordt een taaltoets ingezet.
 - o Taal wordt integraal onderdeel van een re-integratietraject. Bepalingen in de wet die dit belemmeren, worden geschrapt.
 - o De taaleis wordt beter gemonitord. Samen met het CBS en gemeenten wordt gewerkt aan het opnemen van de taaleis in de standaard statistieken.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Kamerbrief taaleis

Pagina: 1

 Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: FreeText Datum: Onbepaald
MWP akkoord 3/6

 Nummer: 2 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Free Hand Datum: Onbepaald

- De knelpunten rondom handhaving worden weggenomen met het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid.

Datum
7 april 2026

Juridische overwegingen

- Om het verbeterplan door te voeren, is een wetstraject nodig. Een wetsvoorstel kan op zijn vroegst in de tweede helft van 2027 bij de Tweede Kamer worden ingediend.
- Indien wordt overwogen de escalatieladder te starten, met als eerste stap het gesprek met gemeenten die de Participatiewet op dit onderdeel niet uitvoeren, zal dit in de gesprekken over het verbetertraject worden betrokken.

Onze referentie
2026- [REDACTED]

Politieke context

Met de Kamerbrief worden de volgende moties/toezeggingen afgedaan:

1. Motie van de leden Yesilgöz-Zegerius en Bontenbal over het heroverwegen van het schrappen van de taaleis en onder de loep nemen van het taalonderwijs.
2. Motie van de leden De Kort en Flach over het helpen van gemeenten bij het op orde krijgen van hun taalaanbod en dit te handhaven.
3. Motie van de leden Michon-Derksen en De Beer over het voorbereiden van wetgeving om handhaving op de taaleis effectief vorm te geven in alle gemeenten
4. Toezegging aan het lid Van Meetelen om in te gaan op de vraag welke gemeenten de taaleis ook handhaven.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief verbeterplan taaleis	Verzenden naar TK	
2	Evaluatieonderzoek taaleis 2025 Significant	Verzenden naar TK als bijlage bij de Kamerbrief	
3	Nota taaleis beleidsstaf	Openbaar maken	

MWP besproken 26-3-2026 **1**

Aan Minister van Werk en Participatie

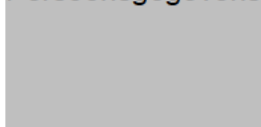
nota

Verbetertraject taaleis

TER BESLISSING

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
2026-

Opgesteld door
Persoonsgegevens

Uiterlijk bij
20 maart 2026

Bijlage(n)
1

Aanleiding

In lijn met de moties van de leden Yesilgöz-Zegerius en Bontenbal¹ en De Kort en Flach², zijn de mogelijkheden voor een effectievere taaleis in de Participatiewet in samenwerking met de gemeenten, arbeidsmarktregio's, taalaanbieders en werkgevers in kaart gebracht. Vorig jaar zijn er ook structurele middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten in verband met het taalaanbod. Deze middelen worden dit voorjaar echter ingezet om de tegenvaller op de SZW-begroting te dekken.

We willen graag met u bespreken welke richting u op wil met het verbetertraject, mede gelet op het wegvallen van de middelen. Dit vormt de input voor de Kamerbrief die is toegezegd voor april.

Geadviseerd besluit

1. Bespreken hoe u verder wil met het verbetertraject taaleis.
2. Bespreken hoe u tegemoet wil komen aan de delen van de moties over 'het onder de loep nemen van het taalonderwijs' en 'gemeenten helpen bij het op orde krijgen van het taalaanbod'.

Kernpunten

- De Wet taaleis heeft de aandacht voor taal vergroot, maar uit de evaluatie blijkt dat de wet beperkt effectief en doelmatig is.
- De afgelopen maanden is gewerkt aan voorstellen om de taaleis te verbeteren. Deze liggen klaar en nemen de voornaamste knelpunten uit de wet weg, zodat de taaleis beter uitvoerbaar en handhaafbaar wordt.
- Gemeenten bereiden zich al voor op de middelen die per 2027 beschikbaar zouden komen. Met deze middelen had extra taalaanbod georganiseerd kunnen worden, waardoor de taaleis effectiever wordt en uitvoering wordt gegeven aan de eerder genoemde moties.

¹ Kamerstukken II, 2024-2025, 36 651, nr. 21: motie over het heroverwegen van het schrappen van de taaleis en onder de loep nemen van het taalonderwijs.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Verbetertraject taaleis

Pagina: 1

☰ Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: FreeText Datum: Onbepaald

MWP besproken 26-3-2026

Toelichting

Stand van zaken

Datum

23 maart 2026

Onze referentie

2026-

- *Toezeggingen:* Het vorige kabinet heeft toegezegd de ervaren knelpunten te willen oplossen, zodat gemeenten de taaleis goed kunnen uitvoeren en waar nodig handhaven³. In de brief zijn de volgende uitgangspunten met de Kamer gedeeld:

1. Taaleis die werkt voor iedereen in de bijstand die taalvaardigheid kan ontwikkelen.

De taaleis bereikt niet iedereen die belang heeft bij (verdere) ontwikkeling van taal. Dit komt doordat van een aantal groepen wordt aangenomen dat zij de taal voldoende spreken, terwijl dit niet het geval hoeft te zijn.

2. Verminderen van de administratieve lasten en hoge uitvoeringskosten bij gemeenten

Gemeenten ervaren administratieve uitdagingen door de vereisten van de taaltoets en de wettelijke termijnen waarbinnen getoetst moet worden en gestart moet worden met de inspanning om de taal te leren.

3. Ruimte zoeken om aan te sluiten bij wat iemand nodig heeft voor de stap naar werk of participatie.

Het taalniveau is niet altijd wat iemand nodig heeft bij het vinden van een baan of om te participeren. Daarnaast is het niet voor iedereen mogelijk om (op dit moment) niveau 1F te halen.

4. Taaleis als onderdeel van een integraal re-integratietraject.

Taal is één van de aspecten: gemeenten geven aan dat het beter is om breder te kijken naar re-integratie en in te zetten op een integraal aanbod. Dit maakt de kans op uitstroom naar participatie of werk zo groot mogelijk. Door de wettelijke termijnen en het aparte handhavingsregime knelt dit nu.

5. Beter handhaven van de taaleis.

Zie onder mogelijke verbeteropties.

- *Stand van zaken Kamerbrief:* In de brief van 10 februari jl⁴. zijn de gezette stappen geschetst om tot een verbeterde taaleis te komen:
 - Uw voorganger heeft gesprekken gevoerd met gemeenten.
 - In ronde tafel sessies met werkgevers, arbeidsmarktregio's, gemeenten en taalaanbieders is input opgehaald voor een optimalisering van de taaleis, bijbehorend taalaanbod en de inzet van de extra financiële middelen.
- *Update evaluatie 2025:* Uit de recente update van de evaluatie (en de evaluatie van 2019 zelf) blijkt wederom dat er door de taaleis meer aandacht is voor taal, maar dat de wet beperkt effectief is. Taal wordt ingezet als middel, de taaleis is geen doel op zich en sluit niet aan bij de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.
 - Gemeenten hebben (veel) oog voor taal. Ze voeren actief taalbeleid en hebben een breed aanbod aan taalcurssussen. Deze werkwijze sluit niet altijd aan op de wet taaleis, maar dit neemt niet weg dat taalaanbod wel degelijk worden ingezet.
 - Gemeenten handhaven ook op grond van de algemene arbeidsverplichtingen. Uit de systemen blijkt dan niet of dit is vanwege onvoldoende inspanning om de taal te leren.
 - De evaluatie wordt meegestuurd met de Kamerbrief in april.

³ Kamerstukken II, 2025-2026, 32 824, nr. 456: Nadere uitwerking taaleis Participatiewet

- *Optreden richting gemeenten*: in de begrotingsbehandeling integratie en de begrotingsbehandeling SZW is gevraagd naar stappen die gezet kunnen worden richting gemeenten die de taaleis niet uitvoeren:
 - In het uiterste geval, kan bij geconstateerde ernstige tekortkomingen in de uitvoering een aanwijzing worden gegeven. Als een aanwijzing niet wordt uitgevoerd, kan dit gevolgen hebben voor het BUIG-budget. Dat is pas nadat de gesprekken op bestuurlijk niveau en een aankondiging van het optreden niet tot uitvoering van de wet hebben geleid.
 - Daadwerkelijk een aanwijzing opleggen past niet zolang er sprake is van een verbetertraject. Tijdens het traject kan wel benadrukt worden dat optreden kan gaan plaatsvinden zodra gemeenten zich na afronding van het verbetertraject niet houden aan de wet.

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
2026- [REDACTED]

Mogelijke verbeteropties

- *Verbeteropties taaleis*: Uit de ronde tafel sessies zijn drie verbeteropties naar voren gekomen die wij zouden adviseren om door te voeren (aanpassen doelgroep, aanpassen toetsing taalniveau en bijbehorend proces, aanpassen monitoring) die tegemoet komen aan de knelpunten. Om deze verbeteropties door te voeren, is een wetswijziging nodig.
 - De verbeteropties zijn uitgewerkt met oog op de Kamerbrief in april. Deze zijn opgenomen in bijlage 1.
 - Indien u het verbetertraject op een andere manier wilt voorzetten, moet worden bezien of een Kamerbrief in april haalbaar is.
- *Verbetering handhaving in gang gezet*: Het wegnemen van de knelpunten op handhaving loopt mee met het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid. Naar verwachting treden deze verbeteringen per 1 januari 2027 inwerking.
 - Gemeenten ervaren de wet als rigide waarbij verlaging van de uitkering grote gevolgen heeft, zowel voor mensen die een bijstandsuitkering ontvangen, als voor gemeenten. Een verlaging van de uitkering leidt bij de meeste mensen direct tot financiële problemen, omdat er geen reserves zijn. Gemeenten moeten deze mensen dan op een andere manier ondersteunen om de problemen die vervolgens ontstaan op te lossen. Met de aanpassing van het handhavingstelsel komt er voor gemeenten meer ruimte om in de handhaving aan te sluiten bij de situatie van mensen en wordt het regime gelijk aan de andere verplichtingen.
 - Aannee is daarnaast dat het wegnemen van de andere knelpunten ook leidt tot (betere) uitvoering van de taaleis en dus ook handhaving op het moment dat dit aan de orde is.

Middelen

Het vorige kabinet heeft middelen beschikbaar gesteld voor taalonderwijs aan de doelgroep taaleis. In 2027 zou het gaan om een bedrag van € 3,7 miljoen, oplopend tot € 17,4 miljoen structureel. Het kabinet heeft ten om deze middelen in te zetten voor het dekken van de tegenvaller op de SZW-begroting. Het wegvallen van de middelen betekent het volgende:

- Het vrijkomen van de structurele reeks is op meerdere momenten aan het veld gecommuniceerd. Gemeenten vertrouwen er op dat de middelen komen en bereiden zich hier al op voor.
- Met deze middelen kon tegemoet worden gekomen aan een deel van de moties over taalaanbod. Het is zonder middelen slechts (zeer) beperkt

Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: (Unknown) Datum: Onbepaald

Hier moeten we de argumentatie ook goed delen met de gemeenten. We moeten echt de tering naar de nering zetten vanwege de financiële situatie binnen sociale zekerheid met miljarden tegenvallers.

Daarnaast hebben we de ambitie om alle re-integratiemiddelen en voorzieningen zo veel mogelijk te ontschotten en harmoniseren (NL Werkt) Daarmee kijken we dus naar wat mensen nodig hebben ipv voor welk labeltje er een potje geld is. Daarmee kunnen we hetzelfde doel bereiken maar dan zonder de middelen.

mogelijk gemeenten te ondersteunen om het taalaanbod op orde te krijgen, enkel via een handreiking of het delen van goede voorbeelden.

- Mensen in de bijstand hebben in eerste instantie zelf een verantwoordelijkheid om aan de verplichtingen te voldoen die zij krijgen opgelegd. Gelet op de financiële situatie van deze mensen is het niet waarschijnlijk dat zij eigen middelen hebben om taalaanbod te volgen. Ook verkeren zij vaak **1** **in een omgeving** waar de Nederlandse taal de voertaal is.
- Gemeenten kunnen met bestaande middelen, via bijvoorbeeld de **2** **EB-middelen en via het Gemeentefonds (cluster participatie)**, nog steeds inzetten op taalbevordering. Er is nu echter geen extra impuls beschikbaar. Door het wegvallen van de middelen zullen de gesprekken met de VNG, Divosa en gemeenten moeizamer verlopen.
- Insteek van de sessies was ook het vormgeven van optimalisering in combinatie met extra middelen. Nu de middelen niet meer beschikbaar zijn, moet opnieuw worden bezien hoe groot het draagvlak voor deze verbeteropties is.

Datum
23 maart 2026

Onze referentie
2026-

 Nummer: 1 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald
niet in een omgeving

 Nummer: 2 Auteur: Aartsen, A.A. Onderwerp: Highlight Datum: Onbepaald
WEB-middelen en via het Gemeentefonds (cluster participatie),